

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
BASISSCHOOL DE WATERWOLF**

School : Basisschool De Waterwolf
Plaats : Vijfhuizen
BRIN-nummer : 16JQ
Onderzoeksnummer : 89868

Datum schoolbezoek : 16 januari 2007
Datum vaststelling : 12 maart 2007

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 KWALITEITSPROFIEL	7
3 BESCHOUWING	11
4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	15

1 INLEIDING

Het periodiek kwaliteitsonderzoek

Op 16 januari 2007 bezocht de Inspectie van het Onderwijs Basisschool De Waterwolf in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kernindicatoren van een aantal kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde toezichtkader primair onderwijs 2005.

Bij dit PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om kernindicatoren die betrekking hebben op het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve en zelfstandige rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

In de brochure 'Toezichtkader PO 2005' vindt u achtergrondinformatie over de indicatoren die de inspectie bij haar toezicht in ogenschouw heeft genomen. U kunt deze brochure downloaden van de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alleen de kernindicatoren te onderzoeken maar meer indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school wel aan de orde geweest. Omdat de inspectie voorafgaand aan het periodiek kwaliteitsonderzoek geen jaarlijks onderzoek heeft uitgevoerd waarin de kwaliteitszorg is beoordeeld, zijn er enkele indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteitszorg in het onderzoek meegenomen. Deze indicatoren zijn in het waarderingskader cursief aangegeven.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Zo sluit de inspectie niet alleen aan bij de specifieke situatie van de school, maar wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan de volgende documenten ingestuurd die op uw zelf-evaluatie activiteiten betrekking hebben. Het betrof de volgende documenten:

- Benchmark ouderenquête;
- Tabellenrapport ouderenquête SOPOH;
- Enquête 2006: uitslag;
- Presentatie MR en algemene ouderavond;
- Inventarisatie kijkpunten oktober 2006;
- Kijkpunten klassenbezoeken;
- Evaluatie schoolplan 2004-2005;
- Evaluatie schoolplan 2005-2006.

De inspectie heeft de 'inventarisatie kijkpunten' van oktober 2006 en de 'kijkpunten klassenbezoeken' gebruikt om op de aspecten 'pedagogisch handelen' (5.3), afstemming (7.3) en zelfstandige rol van leerlingen (8.1 en 8.3) een verificatie uit te voeren in en deze aspecten niet uitgebreid zelf te onderzoeken. Verder heeft de inspectie op grond van de gegevens uit de ouderenquête besloten om tijdens het onderzoek geen gesprek met ouders te voeren.

Daarnaast heeft uw school documenten ingestuurd die betrekking hebben op de ontwikkelingen binnen de school, te weten:

- Aanvraag schoolbudget;
- Actiedocument lezen;
- Urenberekening 2006-2007;
- Zorgparagraaf;
- Toetskalender.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten.

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van, indien beschikbaar, documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd. Ook de vragenlijst periodiek kwaliteitsonderzoek is bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2A, 3, 4/5, 6/7/8.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de kernindicatoren gesprekken gevoerd met de directie en de intern begeleider(s).
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leraren en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met directie en team.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan kernindicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Het kwaliteitsprofiel van Basisschool De Waterwolf

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
1.2 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.			●	
1.3 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen.			●	
1.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
1.5 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen.			●	
1.6 De school rapporteert aan belanghebbenden inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs.			●	
1.7 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.		●		
1.8 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van sociale integratie en actief burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Leerstofaanbod	1	2	3	4
3.1 De aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde zijn dekkend voor de kerndoelen.			●	
3.4 De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
3.5 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.		●		
3.6 De leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			●	
3.8 De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlingengewicht biedt leerinhouden aan bij Nederlandse taal die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Tijd	1	2	3	4
4.4 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
4.5 De school stemt de hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen bij Nederlandse taal en rekenen en wiskunde af op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	

Pedagogisch handelen	1	2	3	4
5.3 De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan.				●

Didactisch handelen	1	2	3	4
6.1 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
6.3 De leraren leggen duidelijk uit.			●	
6.5 De leraren geven expliciet onderwijs in strategieën voor denken en leren.			●	

Afstemming	1	2	3	4
7.1 De leraren volgen de vorderingen van hun leerlingen systematisch.			●	
7.3 De leraren stemmen de instructie en verwerking af op de verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Actieve en zelfstandige rol leerlingen	1	2	3	4
8.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
8.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.			●	

Sfeer op school	1	2	3	4
9.3 De ouders/verzorgers tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			●	
9.5 De leerlingen en het personeel voelen zich aantoonbaar veilig op school.			●	

Begeleiding	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Zorg	1	2	3	4
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.			●	
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Resultaten	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
12.2 De sociale vaardigheden van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Ontwikkeling van leerlingen	1	2	3	4	5
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
13.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.			●		

3 BESCHOUWING

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op de openbare basisschool De Waterwolf en geeft een toelichting op het kwaliteitsprofiel uit het vorige hoofdstuk. Daarbij legt de inspectie zo mogelijk verbanden tussen de verschillende indicatoren onderling en voor zover relevant tussen de indicatoren en de context van de school, de specifieke doelstellingen van De Waterwolf en eerdere inspectieonderzoeken. Tot slot bevat dit hoofdstuk enkele aandachtspunten voor de toekomst.

3.1 Algemeen beeld

In het onderzoek van de inspectie stond de vraag centraal of het onderwijs van basisschool De Waterwolf van voldoende kwaliteit is. De inspectie komt tot de conclusie dat dit zo is. Bijna alle indicatoren die in het onderzoek centraal hebben gestaan, voldoen aan de gestelde eisen. De school is er in geslaagd een sterke kwaliteitsslag te maken. Uit het inspectieonderzoek in 1998 kwam naar voren dat het onderwijs op De Waterwolf op een aantal cruciale onderdelen, waaronder het aanbod, het didactisch handelen en de leerlingenzorg niet aan de gestelde eisen voldeed. Vervolgens heeft de inspectie in een tussentijds onderzoek in 2002 en tijdens de jaarlijkse onderzoeken in 2003 en 2004 waargenomen dat het verbeterproces voortvarend werd opgepakt en uitgevoerd. Deze ontwikkeling heeft zich gestaag voortgezet en heeft geresulteerd in een positief kwaliteitsprofiel.

3.2 Toelichting

Basisschool De Waterwolf is erin geslaagd de kwaliteit van het onderwijs en de schoolorganisatie in belangrijke mate te versterken, door op een planmatige en gestructureerde manier te werken aan verbeteractiviteiten. De directeur, die sinds 2001 op deze school werkzaam is, stuurt dit proces op een stevige en indringende wijze aan.

De Waterwolf is een kleine school van ongeveer 120 leerlingen en werkt met een aantal combinatieklassen. De omvang van de school maakt dat alle leerkrachten goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen binnen de school. Het onderwijs is dusdanig georganiseerd dat de leerkrachten veelvuldig in elkaars groepen actief zijn. Dit vergt een grote mate van 'teamwork'. De school investeert al jarenlang in de kwaliteit van de samenwerking binnen het team en heeft daarbij een ontwikkeling doorgemaakt van een meer eilandenschool naar een school waarin het team samenwerkt.

Kwaliteitszorg

In het schoolplan 2003-2007 is terug te zien dat de school planmatig en gestructureerd aan kwaliteitsverbetering werkt. De verantwoordingsystematiek, die op bestuursniveau is ontwikkeld, ondersteunt dit proces. Op basis hiervan heeft de school een 'zelfaudit document' opgesteld, met daarin de sterke punten en de verbeterpunten van de school op alle belangrijke aspecten van het onderwijs en de schoolorganisatie. Het schoolplan bevat de doelen en de voorgenomen activiteiten van de school. In de jaarlijkse uitwerking hiervan besteedt de school ook aandacht aan de evaluatie van de diverse onderdelen. Vervolgens verantwoordt de school de uitkomsten van de evaluatie in het daarvoor ontwikkelde evaluatiedocument. Met behulp van de op bestuursniveau ontwikkelde verantwoordingsystematiek is ook voor de langere termijn voorzien in een structurele evaluatie. De evaluaties vinden veelal plaats door middel van klassenbezoeken en evaluatieve besprekingen binnen het team. Daarnaast neemt de school ook ouderenquêtes af. De inspectie heeft de resultaten van de ouderenquête uit 2006 onder meer benut voor het beoordelen van de indicatoren rond schoolklimaat.

Opbrengsten

Het positieve kwaliteitsprofiel van basisschool De Waterwolf is terug te zien in de opbrengsten van de school. De inspectie komt op basis van de resultaten die de school de afgelopen drie jaar heeft behaald op de Eindtoets Basisonderwijs van het Cito tot de conclusie dat de eindopbrengsten voldoende zijn. De tussenopbrengsten zijn ook voldoende maar laten een wat wisselend beeld zien. Dit heeft onder meer te maken met de kleine groepen leerlingen die het in een aantal gevallen betreft. Verder ligt de omvang van de verwijzing naar het Praktijkonderwijs en het Leerweg ondersteunend Onderwijs (LWOO) boven de norm die de inspectie hanteert. De analyses van de opbrengsten bieden nog onvoldoende inzicht in de leerontwikkeling van individuele leerlingen. Hierdoor kan de inspectie nog geen oordeel geven over de vraag of leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen. Voor het vaststellen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen gebruikt de school de ABC-gedragslijst. Omdat de inspectie voor dit instrument niet over een norm beschikt om tot een oordeel te kunnen komen over de resultaten van de school op dit gebied, beoordeelt de inspectie ook deze indicator niet.

Pedagogisch en didactisch handelen en aanbod

In de organisatie en de uitvoering van het onderwijs is duidelijk terug te zien dat het team intensief samenwerkt en gebruik maakt van de afspraken die op schoolniveau zijn gemaakt. De Waterwolf werkt op dit moment met twee combinatiegroepen (4/5 en 6/7/8). Om het onderwijs binnen de school zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren, werkt de hele school met een model waarbinnen leerkrachten in elkaars groepen zorg dragen voor delen van het onderwijs. Een voorbeeld hiervan is de instructie in de combinatiegroep 6/7/8. Drie maal per week wordt de klas gesplitst in de groepen 6, 7 en 8 en verzorgen de groepsleerkracht en twee andere leerkrachten de instructie, elk voor een van de groepen. Dit stelt hoge eisen aan de samenwerking binnen het team, zowel op organisatorisch, als op inhoudelijk en didactisch gebied.

De directeur ziet erop toe dat leerkrachten de schoolafspraken in de praktijk brengen. Hiertoe legt hij klassenbezoeken af. Dat gebeurt aan de hand van een kijkwijzer waarin de schoolafspraken op het terrein van klassenmanagement en het pedagogisch en didactisch handelen staan. De inspectie deelt de conclusie die voortkomt uit de eigen evaluatie van de school, dat de schoolafspraken in voldoende mate tot uiting komen in de onderwijspraktijk. In de onderwijspraktijk is duidelijk terug te zien dat de school stevig investeert in het omgaan met verschillen tussen leerlingen, het vergroten van de zelfstandigheid van leerlingen en het hanteren van diverse leerstrategieën. Wel zijn er verschillen te zien tussen de diverse groepen en leerkrachten. Met name in de combinatieklassen worden er hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van de instructie, zowel van de groepsleerkracht als van de leerkrachten die delen van de instructie binnen deze groepen verzorgen. Leerkrachten vinden dit een lastige opgave en hebben dan ook behoefte aan ondersteuning. Dit is een duidelijk aandachtspunt voor het team, waaraan zichtbaar wordt gewerkt. Door de hele school is te zien dat leerkrachten er zorg voor dragen dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan. Dat komt onder meer tot uiting in de manier waarop en de mate waarin leerlingen samenwerken en elkaar helpen.

Het beredeneerde aanbod voor de kleutergroepen voldoet nog niet aan de gestelde eisen. Het betreft de relatie tussen het aanbod en de gestelde tussenen einddoelen, en de opbouw daarin. Dit is nog onvoldoende transparant uitgewerkt. Daarom is indicator 3.5 als onvoldoende beoordeeld.

Leerlingenzorg

De leerlingenzorg is adequaat georganiseerd en de leerkrachten zijn op de hoogte van de afspraken die er op schoolniveau zijn gemaakt. Dat is onder meer terug te zien in de handelingsplannen en in de wekelijkse lesvoorbereiding waarin de extra hulp wordt ingepland. Gezien de veelheid aan verschillen tussen leerlingen geldt voor de combinatiegroepen dat leerkrachten, behoefte hebben aan extra ondersteuning bij het uitvoeren van de zorg (bijvoorbeeld meer handen in de klas). Dit heeft de aandacht van de directeur die tevens de interne begeleiding uitvoert. De school heeft sinds enkele jaren geen aparte intern begeleider. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om deze taken bij een van de leerkrachten onder te brengen.

3.3 Recente wetgeving

Sinds 2006 is er nieuwe wetgeving op het gebied van 'sociale veiligheid' en 'actief burgerschap en sociale integratie'. Deze onderwerpen maken deel uit van het toezicht.

Sociale veiligheid

De inspectie beoordeelt in hoeverre de school de sociale veiligheid van leerlingen en personeel waarborgt door daar beleid voor te formuleren. Dit is een onderdeel dat valt onder kwaliteitszorg; het zegt iets over de mate waarin de school actief het klimaat bewaakt. Het staat los van de geconstateerde sfeer op de school tijdens het inspectie onderzoek. Basisschool De Waterwolf besteedt veel aandacht aan het bevorderen van een sociaal veilig schoolklimaat. De school heeft afspraken op het terrein van pesten en een centrale registratie van incidenten. De borging van de sociale veiligheid voldoet echter nog niet aan de gestelde eisen. Een expliciet vastgelegd beleid, gericht op het voorkomen van incidenten en op het optreden van de school in het geval er zich incidenten voordoen, ontbreekt. Dat geldt ook voor een periodieke meting van de veiligheidsbeleving onder personeel en leerlingen.

Actief burgerschap en sociale integratie

De inspectie heeft de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie als voldoende beoordeeld. Wel constateert de inspectie dat een aantal aspecten nog onvoldoende zijn uitgewerkt. Het betreft de visie op burgerschap en integratie en de planmatige aanpak daarvan, de verantwoording van de visie en de invulling daarvan en de evaluatie van de resultaten van het onderwijs gericht op burgerschap en integratie. De inspectie heeft zich ook een beeld gevormd van het onderwijsaanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie. Elementen van een dergelijk aanbod zijn weliswaar aanwezig, maar er is nog geen sprake van een expliciet uitgewerkt en onderling samenhangend aanbod gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Bij dit PKO heeft de inspectie ook een onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften. Dit onderzoek betrof de wettelijke voorschriften over de geplande onderwijstijd en over een door het bevoegd gezag vastgestelde schoolgids en schoolplan.

Op basis van dit onderzoek komt de inspectie tot de conclusie dat de school aan de wettelijke voorschriften voldoet.

De bevindingen van dit PKO leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school geeft geen aanleiding tot aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar een uitgebreid onderzoek. In de tussenliggende jaren wordt de school een maal bezocht.